

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

331.78

Hely

Idő

"1917"

Személy

Helyszám

Szerző: ~

Cím: *A cselédügy reformja.*

Forrás: *Az Ujság*

Bp.

(Hely)

1917. V. 31.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A cselédügy reformja.

(Mit akarnak a feministák? — Mit tervez a rendőrség? — Schreiber Emil rendőrtanácsos előadása a Nemzetvédő Szövetség ankétján.)

— Saját tudósítónktól. —

Korunk legnehezebb problémái között foglal helyet ma már a cselédkérdés, a mely anynyira fajult, hogy két ellenséges táborba sortorta a cseléd tartókat és a cselédeket. A bajok, a veszedelmek egyre nőnek, különböző idegen befolyások részben népszerűség-hajhászásból, részben túlzott idealizmusból csak jobban összekuszálják a megoldás fonálát és lassan eljutunk a cselédügy teljes anarchiájáig. A veszedelmet észrevette a *Nemzetvédő Szövetség*, a mely a nemibajok elleni védekezésének akciójába felvette a cselédügy reformját és a legutóbb tartott ülésén ezzel foglalkozott.

Ezuttal nem részletezzük azokat a mizériákat, a melyek a cselédkérdést idáig juttatták, hanem kizárólag az ankét anyagát ismertetjük.

Mellerné Miskolczi Eugénia és *Dessewffy Emilia* társadalmi szempontból tárgyalta a kérdést, nevelési, etikai és morális eszközök alkalmazásával képzelték a cselédügy reformját, továbbá humánusabb jogszolgáltatást kívánnak, a mely megvédi a cselédeket az erkölcsi züléstől.

*Rosenberg Auguszt*a az elméleti reformátorok terveit még tulszárnyalta azzal a kívánságával, hogy minden cseléd-től négy polgári osztály elvégzéséről szóló bizonyítványt követeljen a hatóság és ne engedjen a fővárosba vidéki cselédet.

Schreiber Emil rendőrtanácsos jelentette be ezután, hogy a cselédügy reformját a rendőrség is szükségesnek tartja. Elérkezett az ideje annak, hogy a kor szellemének, a modern életfelfogásnak megfelelő törvénnyel szabályozza az állam a cselédkérdést. Az a törvény, a mely ma rendelkezik a cselédügyben, elavult. Ez az 1876. évi XVI. törvényezikk, a melyet a régi kor patrimonialis szelleme leng át. Ez a törvény abban a boldog korban készült, a mikor a gazda ervítt élt a cseléddel, a mikor a gazda

a családjába fogadta a cselédjét és ez hűséggel, büszkén vallotta magát családtagnak. Azóta változott a jogfelfogás, a modern idők szelleme sem felel meg a törvény szellemének. Azonban vigyázzunk, nehogy szélsőségekbe essünk. Ha nem vehető be az új törvénybe a patriarchális szellem, nem szabad a pusztá, rideg bérszerződés elvét sem elfogadnunk, tekintettel arra az intim összeköttetésre, a mely a cseléd és cseléd-tartó közt fennáll. A cseléd állandó részese a gazda legbizalmasabb családi életének és ha a törvény alapvető szempontul ezt nem veszi figyelembe, a jövőben a legnagyobb bajok származhatnak belőle, mert a cselédnek alkalma nyílik gazdájának helyrehozhatatlan erkölcsi kárt okozni.

Igenis, szükséges a cseléd társadalmi és anyagi viszonyát rendezni. Milyen intézmények volnának azok, a melyek ezt a rendezést végrehajthatnák?

Először az állami cselédközvetítés. (Ha az állam veszi kezébe a cselédközvetítést, megszűnik iparág, üzlet lenni, a gazda és cseléd közé nem furakodnék egy idegen, a kinek üzleti érdeke az, hogy a cseléd minél többször változtassa a helyét, mert annál többször zsebelheti be a közvetítési díjat. A cseléd megszokná a gazdája életkörülményeit, alkalmazkodnék hozzá, ha az igényeinek is megfelel és nem volna mögötte egy lelketlen csábító, a ki helyének minél sürűbben való változtatására izgatja. A megbízhatatlan, anarchisztikus elemeket, a melyeknek védelmét valószínűleg nem vállalja a társadalom sem, az állami cselédközvetítés teljesen kiirtaná.)

Másodszor cselédotthonok létesítése. (VégteJenül fontos intézkedés, mert a statisztika mutatja, hogy a legtöbb cseléd elzülése a helynélküliség idejére esik. Ebben az időben könnyen megbötlik, részben a szükség, részben a lelketlen cselédszerzők hajtják a lejtőre, a cselédszállások erkölctelen levegője a jámbor és erkölcsös cseléd lelkét is megrontja. A cselédotthonok azonban védelmet nyújtanának a helynélküli cselédeknek.)

Harmadszor cselédképző intézetek felállítása. (Hogy mit jelent ez, legjobban tudják a háziasszonyok. Ezekből a cselédképző intézetekből kikerült cselédek bizonyára olyan anyagot jelenténének, a melynek társadalmi és anyagi helyzete leghumánusabb rendezéséhez maguk a cseléd-tartók csatlakoznának a legnagyobb lelkesedéssel.)

Negyedszer a cselédek betegség esetére való és agkori biztosítása.

Ezek volnának azok az intézmények, a melyek a cselédügy reformját elősegítenék. A

mi a humánusabb jogszolgáltatást illeti, ki kell jelentenem, hogy a rendőrség eddig is épp úgy védte a cseléd érdekeit, mint a gazdát. Pártatlanul, mindig igazságosan. A sokszor hirdett humanizmust mindig úgy értelmezi a közönség, hogy csak a szomszédjára vonatkozik. Ha saját magunk cselédügyéről van szó, akkor a rendőrség sohasem elég szigorú.

Nálunk a cselédkérdés kezelésénél különös tekintettel kell lennünk arra, hogy agrikulturnál állam vagyunk. Más országban a cselédek a városok szegény néposztályából kerülnek ki. Városban születtek, városi levegőt szívtak, egész cselédgenerációk nőnek fel egy családban és így életében nem okoz döntő fordulatot a cselédsors. Hiszen arra nevelődött. De nálunk faluról kerül a városba a cseléd. Más légkörből. Tanulatlanul és tapasztalatlanul. Új helyzetében megzavarodik és nem tud alkalmazkodni változott sorsához. Ezért fontos a cselédképző intézet hivatása.

A rendőrtanácsos előadása, bár ezuttal csak mint a cselédmizériák legalaposabb ismerője mondotta el a véleményét, az új cseléd-törvény megalkotásánál vezérfonalul szolgál.